

considered at the macro and micro levels and, accordingly, distinguish between external and internal infrastructure objects of the logistics processes of the enterprise.

The company may have its own logistics infrastructure, and may use the relevant facilities of other companies and organizations. In today's competitive environment, constant modification of the logistics infrastructure is needed to adapt to changing market requirements. Choosing the best location for the infrastructure network can be the first step for the company to gain a competitive advantage.

Thus, types of phase logistics activities are divided into logistics functions and processes, which in turn consist of logistics operations. The logistics activities of enterprises, which are carried out taking into account the overall corporate strategy of the enterprise, are an effective means of competition. Therefore, in today's business environment, many organizations decide to transfer the implementation of individual logistics processes (or the entire logistics complex) to specialized logistics providers. Thus, the principles of forming an efficient logistics infrastructure should be aimed at applying project approaches, taking into account the current state of infrastructure and existing problems, form the logistics infrastructure on the principle of optimizing the total cost per unit of its capacity.

Literature:

1. Krykavs'kyy Ye. V., Chukhray N.I., Chornopys'ka N.V. (2007) *Lohistyka: kompendium i praktykum [Logistics: compendium and workshop]*. Kyiv, Ukraine.

2. Smerichevs'ka S. V., Zhabolenko M. V., Chernysheva S. V. (2013) *Marketynh i lohistyka: kontseptual'ni osnovy ta stratehichni rishennya: navch. posibnyk u skhemakh i tablyttsyakh [Marketing and logistics: conceptual foundations and strategic decisions: textbook. manual in diagrams and tables]*. Lviv, Ukraine.

Грінка Т. І., доцент

Журавльов В. М., ст. викладач

Центральноукраїнський національний технічний університет

ПРІОРИТЕТНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Актуальність розвитку соціального підприємництва сьогодні набуває нового сенсу, є викликом, реакцією на суспільні проблеми в країні. Обмежені можливості держави підштовхують бізнес-діячів до висловлення своєї громадської позиції щодо розв'язання болючих соціальних питань: низький рівень матеріального забезпечення людей, масове безробіття, висока частка вразливих груп населення та ін. Вирішення головних проблем розвитку соціального підприємництва в Україні є важливим чинником підвищення рівня господарського потенціалу країни.

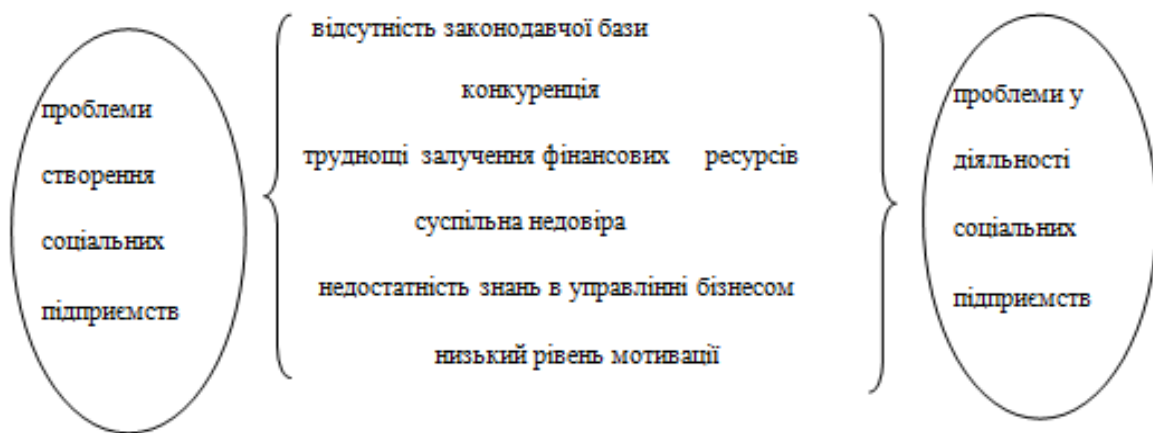
Метою даного дослідження є систематизація та окреслення ключових проблем соціально-підприємницького сектору української економіки для визначення пріоритетних шляхів їх розв'язання.

Розробку і аналіз проблем пов'язаних із створенням та розвитком соціального підприємництва можна знайти у працях таких дослідників: Білик О, Гончарової М., Гусак Н., Корнецького А, Назарука В., Наумова М., Свинчука А., Семикіної М., Туманової А. та ін. Проте, особливості серйозних перешкод функціонування соціального підприємництва в Україні зазнають з часом змін, що потребує подальшого вивчення.

Моніторинг досвіду реалізації цієї форми підприємницької діяльності показує, що соціальне підприємництво поєднує ділову винахідливість з власними матеріальними ресурсами, виступаючи механізмом виявлення та ефективного вирішення суспільних протиріч. Поряд із тим, питання проблем створення, розвитку і популяризації соціального підприємництва набувають поширення.

Загальновідомо, що під проблемою розуміють ситуацію, яка характеризує розходженням між необхідним (бажаним) і існуючим станом керованої системи, що перешкоджає її нормальному функціонуванню, розвитку і досягненню мети.

Дослідження показали, що сьогодні існує широке коло проблем, що виникають на шляху створення та розвитку соціального підприємництва в Україні, які можна згрупувати наступним чином (рис.1):

Рис. 1. Основні проблеми соціального підприємництва в Україні

Першою помітною перешкодою щодо розвитку соціального підприємництва в Україні є відсутність належного інституційно-правового забезпечення, яке б чітко визначало і регламентувало діяльність соціальних підприємств та підприємців. Окремі положення, які опосередковано стосуються соціального підприємництва, трапляються в Господарському Кодексі України і Законі України "Про громадські об'єднання", проте спроби розгляду та ухвалення закону про соціальне підприємництво поки що залишаються спробами.

Плутанина з поняттями і відсутність чіткої правової бази утруднює підтримку соціального підприємництва з боку міжнародних спеціалізованих фондів, банківських установ чи потенційних інвесторів, які у світовій практиці ефективно співпрацюють у сфері інвестиційного та кредитного фінансування підприємницьких соціальних ініціатив. Відсутність закріпленого правового статусу унеможлиблює також диверсифікацію фіскальної політики, яка б забезпечила привабливіші передумови для започаткування і здійснення соціально орієнтованої підприємницької діяльності.

Більшість соціальних підприємців при анкетуванні зазначили, що виникали труднощі у заснуванні власної справи: конкуренція на ринку із некомерційними громадськими організаціями – 17%, у формуванні стартового капіталу та недоступності фінансових ресурсів – 24%, обмежені соціальні очікування та суспільна недовіра – 11%, відсутність або недостатність знань та вмінь в управлінні

бізнесом – 10%. Для 9% соціальних підприємств перешкодою є низький рівень оплати праці співробітників. Також серед інших перешкод вказувались вузький та непідготовлений ринок, труднощі із підбором та навчанням персоналу, низький рівень мотивації, бюрократичні перепони та інше [6].

Отже, для активізації розвитку соціального підприємництва, на нашу думку, в Україні нині необхідним є:

- прийняття (затвердження) закону про соціальне підприємництво, що визначав би чіткі критерії соціального підприємництва та створив правові механізми підтримки соціальних підприємств;
- інформування українського суспільства про переваги та важливість такої форми господарських відносин;
- збільшення кількості позикових та кредитних програм для залучення фінансових коштів як на першопочатковому етапі створення, так і на етапі розвитку соціального підприємництва;
- впровадження програм з професійного навчання бажаючих керувати діяльністю у сфері соціального підприємництва;
- нарощення соціального капіталу для підвищення рівня взаємодовіри та взаємодії у суспільстві.

І ще: у якості майбутнього партнера у питаннях просування соціального підприємництва 37% соціальних підприємств вважають представників іншого традиційного бізнесу, 34% традиційно вбачають тут головну роль неурядового сектору, 17% бажають бачити у якості провідних партнерів органи центральної державної влади, 6% соціальних підприємств вбачають своїми партнерами у цьому питанні місцеві органи самоврядування та донорів[6].

Таким чином, якісно новий рівень розвитку соціального підприємництва в Україні буде залежати від налагодженої міжсекторальної співпраці ключових партнерів: органів державної влади та місцевого самоврядування (нормативно-правове забезпечення, основного механізму фінансової підтримки), бізнесу (менторство, грантова підтримка), ЗМІ (популяризація діяльності), навчальних закладів (навчальні курси із ведення соціального підприємництва), громадських організацій (безпосередня робота з населенням із метою роз'яснення основних принципів діяльності соціальних підприємств)

Література:

1. Господарський Кодекс України: станом на 27.02.21..№ 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 15.04.21).
2. Про громадські об'єднання: Закон України. від 28.03.2012. № 4572-VI. (Ост. ред. 28.04.20 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення 15.04.21).
3. Давидовська Г. І. Проблеми соціального підприємництва в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Випуск 7, частина 1. С. 106–109.
4. Довгаль О. В. Проблеми розвитку соціального підприємництва. *Ефективна економіка*. 2014. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2666>. (дата звернення: 15.04.2021).

5. Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін: посібник. Київ: ВІЕНЕЙ, 2017. 188 с.

6. Соціальне підприємництво в Україні. Економіко-правовий аналіз EU4YOUTH- розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в молдові та Україні. Аналітичний звіт / під ред Каменко І. С. 2020. 26 с. URL: https://www.euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2020-11/Legal%20report%20in%20Ukraine_Ukrainian_0.pdf. (дата звернення: 15.04.2021).

Ковальова М. Л.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та бізнес-технологій
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В сучасних умовах господарювання практично будь-яке підприємство здійснює зовнішньоекономічну діяльність, а підприємницька діяльність на зовнішньому ринку неминуче пов'язана з ризиками, що загрожують різним майновим інтересам учасників зовнішньоекономічної діяльності.

В законі України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» визначено, що «ризик – ступінь імовірності певної негативної події, яка може відбутися в певний час або за певних обставин на території об'єкта підвищеної небезпеки і/або за його межами». Відповідно, управління ризиком – процес прийняття рішень і здійснення заходів, спрямованих на забезпечення мінімально можливого ризику [1].

Проте необхідно зазначити, що більшість вчених вважають, що вірогідність настання ризику та відхилення від поставленої мети безпосередньо пов'язана з невизначеністю, яка, в свою чергу, є досить широким поняттям, що фактично відображає неможливість отримання абсолютно точної інформації про внутрішні та зовнішні умови функціонування підприємства та стовідсоткового прогнозування результатів своєї діяльності. Під невизначеністю, яка породжує ризик, розуміють передусім ситуацію, коли в певній мірі не вистачає інформації про структуру та можливі стани як самого об'єкта дослідження, так і оточуючого його середовища. Причинами можуть бути неповнота інформації, неструктурованість, неінтерпретованість даних, несприйнятливність поточної ситуації тощо.

З огляду на вище сказане, можна стверджувати, що ризик фактично є складовою невизначеності, та при його аналізі необхідно виокремити ще поняття загрози. Загроза в даному випадку розглядається як сукупність явищ та факторів, які дестабілізують поточну ситуацію та можуть становити небезпеку для конкретної людини або суспільства.

Ефективне управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності нерозривно пов'язане з управлінням митними ризиками та займає центральне місце в сучасних митних процедурах, забезпечуючи досягнення балансу між сприянням торгівлі, з одного боку, та контролем з метою недопущення порушень митних правил, з іншого.